

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Ostrava, Matiční 5

Matiční 5, 728 13 Ostrava

Identifikátor školy: 600 145 051

Zřizovatel: Město Ostrava, Městský obvod Mor. Ostrava a Přívoz

Školský úřad Ostrava, Matiční 20

Termín konání orientační inspekce: 3. - 6. říjen 2000

Čj.	143 260/00-11035
Signatura	on6cu108

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola v Ostravě, ul. Matiční 5 je ve školním roce 2000/2001 plně organizovaná, má 30 tříd a 722 žáků, je školou s rozšířenou výukou cizích jazyků. Naplněnost je 24,1 žáků na třídu. Škola se věnuje integraci 36 žáků s poruchami učení, je příspěvkovou organizací a je v ní zaměstnáno 51 pedagogů a 30 provozních zaměstnanců. Ve dvou budovách jsou umístěny třídy nižšího i vyššího stupně, odborné učebny a tělocvičny. V budově gymnázia je umístěna školní jídelna, která je po rozsáhlé rekonstrukci. Vybavení tříd a učeben je standardní, výuka probíhá ve velmi podnětném prostředí.

Základní škola Ostrava, Matiční 5 dlouhodobě spolupracuje s Pedagogickou fakultou Ostravské univerzity (dále OU). 22. října 1996 získala Status fakultní školy Pedagogické fakulty OU. V rámci dohody o spolupráci umožňuje škola realizaci průběžných a souvislých praxí studentů OU, didaktikům OU provádět výzkumné činnosti. Vyučující školy připravují po celý školní rok vysoký počet náslechoých hodin, podílejí se na tvorbě a realizaci dotazníků, které jsou výchozím materiálem diplomových prací vysokoškolských studentů. Vyučující základní školy ve spolupráci s OU vytvořili v minulém školním roce pro studenty OU didaktickou pomůcku - videokazetu Metodické postupy učitele ve vyučovací hodině a při jednání s rodiči žáků. V rámci projektu Tempus proškolili učitelé OU učitele základní školy v počítačové problematice, v době, kdy základní škola nevladnila Internet, umožnila OU žákům školy využívat jejich počítačové učebny. V rámci projektu Kamarád / volnočasovými aktivitami proti drogám/ vedli studenti OU dramatický a výtvarný kroužek určený žákům 2. stupně. Spolupráci s Ostravskou univerzitou, a nejen s ní, ale také se Slezskou univerzitou, Palackého univerzitou v Olomouci, lze považovat za přínosnou pro další odborný růst učitelů.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Jazyk český

Byly navštívěny hodiny v páté třídě a ve všech ročnících druhého stupně. V oblasti plánování a přípravy výuky byly plněny základní ukazatele, časová dotace výuky českého jazyka odpovídá schválenému učebnímu plánu, což bylo zjištěno kontrolou třídních knih a rozvrhu hodin. Ve všech navštívěných hodinách na druhém stupni byly plněny učební osnovy předmětu český jazyk vzdělávacího programu Základní škola, v pátém ročníku Obecná škola, a vedeny vyučujícími odborně i pedagogicky způsobilými ve smyslu závazné právní normy.

Z hlediska subjektivního hodnocení psychohygienických podmínek lze konstatovat, že všechny učebny, ve kterých výuka probíhala, odpovídají hygienickým normám a jsou vhodné pro výuku předmětu. Odbornou učebnu jazyka českého škola nemá, samostatný kabinet češtiny ano. Předmětová komise jazyka českého se pravidelně schází čtyřikrát během školního roku, písemné záznamy mají relevantní výpovědní hodnotu, vedoucí komise je garantem úrovně výuky předmětu ve škole. Spolupráci s vedením školy hodnotí její vedoucí jako výbornou. K dispozici je žákovská i učitelská knihovna.

Vyučující byly schopny organizačně vést výuku, jejich pokyny byly srozumitelné a požadavky přiměřené věku žáků. Během vyučovacího procesu sledovaly cíl výuky. V úvodní části vyučovacích jednotek učitelky stanovily didaktický cíl. Hodiny byly věnovány učivu z oblasti mluvnice a literatury a výuka realizována metodami výkladu, rozhovoru se žáky, práci s učebnicí a zápisy do sešitů dle pokynů vyučujících. Struktura vyučovacích hodin odpovídala předem stanoveným výukovým cílům, výběr, pořadí a množství informací byl přiměřený

a navazoval na předchozí vědomosti žáků. Učitelky střídaly shora uvedené metody, navíc v jedné sledované hodině byly účelně využity vlastnoručně zhotovené pomůcky. Didaktická technika nebyla v průběhu hospitací použita. Probírané učivo se časově shodovalo se zpracovanými tematickými plány. Nové učivo bylo učitelkami interpretováno věcně a odborně správně, příklady funkční, žáci kontrolováni a podle potřeby opravováni.

Při prověřování učiva byly vyučující objektivní, hodnocení mělo pozitivní charakter, analýza chyb byla prováděna bezprostředně po každém ukončení ústního projevu, zkoušení realizováno ústní i písemnou formou. Z hlavních didaktických zásad byla v navštívených hodinách respektována zásada přiměřenosti a návaznosti.

Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizována dohodnutými pravidly jednání, která byla respektována a akceptována stejně jako respektování osobnosti žáka. Žáci byli vesměs během výuky aktivní, nebáli se vyslovit svůj názor a snažili se uplatnit. Vyučovací čas byl většinou efektivně využit. Učitelky měly pozitivní vztah k žákům, kázeňské problémy v době inspekční činnosti nebyly zaznamenány. Poměr výuky literatury, mluvnice a slohu je dán hodinovou dotací obsaženou v tematickém plánu, kde je rovněž zohledněna příprava a realizace slohových prací.

Shrnutím jednotlivých atributů výuky, které jsou součástí celkového hodnocení, je možno konstatovat, že při výuce jazyka českého je oblast plánování a přípravy výuky hodnocena jako velmi dobrá, oblast podmínek výuky jako velmi dobrá, stejně jako oblast organizace, metod a forem výuky, učivo bylo procvičováno formami ústními i písemnými. Oblast interakce a komunikace je možno hodnotit též jako velmi dobrou. Výuka jazyka českého je hodnocena jako velmi dobrá.

Jazyk anglický

Tříhodinová týdenní dotace zavedená ve všech ročnících, v nichž je cizí jazyk vyučován, odpovídá jak vzdělávacímu programu Základní škola, tak modelovému programu pro rozšířenou výuku cizích jazyků.

K tematickým plánům, jež byly vyučujícími zpracovány pro třídy s rozšířenou výukou angličtiny podle Učebních osnov základní školy s rozšířeným vyučováním jazyků (čj. 23 591/96-21, KVARTA Praha), nejsou výhrady. Ovšem pokud jde o plánování výuky v třídách bez rozšířené výuky, je třeba uvést, že tematické plány i další materiály předložené v průběhu inspekce neprokazují, že učivo tří etap vzdělávacího programu bylo rozděleno do jednotlivých ročníků. V řadě případů proto došlo k přesunům učiva mezi jednotlivými etapami vzdělávacího programu Základní škola. Bez okamžitých promyšlených opatření nebude v třídách, jež zahájily studium anglického jazyka s ročním zpožděním (tedy až v 5. ročníku), probráno učivo, jež je uvedeno ve vzdělávacím programu Základní škola. I když uznáváme, že přesuny učiva, jsou-li promyšlené a zdůvodněné, jsou možné, je třeba mít na paměti, že při přesunech většího rozsahu by mohli být poškozeni žáci, kteří přejdou na jinou základní školu.

Anglický jazyk v třídách 1. i 2. stupně vyučují učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro 2. stupeň. Potřebné jazykové a metodické dovednosti získaly studiem cizího jazyka na vysoké škole. V jednom případě je bakalářské studium rozšiřováno o magisterské studium. V průběhu hospitací prokázaly vyučující velmi dobrou aktivní znalost jazyka. Hlavní metodické zásady výuky cizího jazyka respektují.

Výuka je realizována v kmenových třídách, častěji však v odborných učebnách (jedna z nich je vybavena sluchátkovou soupravou). Prostředí jazykové učebny i kmenových tříd je podnětné a estetické. Podmínky pro dodržování psychohygienických zásad jsou splněny. Využívány jsou

nástěnné tabule s přehledy hlavního gramatického učiva, žáci mají k dispozici slovníky, nechybí videomagnetofon. Vyučující mají k dispozici magnetofony. K učebnicím Project English byly pořízeny jak odpovídající zvukové nahrávky, tak videonahrávky. Vybavení školy pomůckami a odbornou literaturou pro výuku cizích jazyků je dostačující.

Učitelky se v řadě případů snažily žáky zaujmout nápaditými motivačními postupy, ale jen v části hodin se objevila motivace žáků pomocí písňe, lexikálně či gramaticky zaměřené hry, soutěže, předvádění scének, dialogů. Ve většině hospitovaných hodin byl věnován prostor práci s magnetofonovými nahrávkami. ve většině hodin byla použita vstupní motivace (oznámení cíle hodiny) a obvykle, i když ne vždy, také závěrečné shrnutí a zhodnocení práce žáků. Motivace žáků byla průběžně pozitivně posilována ústními pochvalami. Jen v ojedinělých případech se vyskytly případy negativní motivace.

Interakce a komunikace odpovídala věku žáků v jednotlivých ročnících. Udržení cizojazyčné atmosféry výuky nedělá potíže zkušeným vyučujícím. V některých případech se ovšem objevila nežádoucí interference mateřského jazyka (zbytečné překlady pracovních pokynů do češtiny). Aktivita žáků byla většinou spíše nadprůměrná. Mezi žáky převládal pozitivní vztah k výuce.

Přes nedostatky v plánování výuky ve třídách bez rozšířené jazykové výuky je celkově oblast plánování hodnocena jako průměrná, podmínky výuky jsou velmi dobré, což je možno vcelku říci i o motivaci a hodnocení žáků. V těchto oblastech lze očekávat další zlepšení, pokud vyučujícím s kratší dobou praxe bude poskytována nadále metodická pomoc. Stejný vývoj lze za obdobné podmínky předpokládat i v oblasti interakce a komunikace.

Výuka anglického jazyka je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Občanská výchova

V průběhu inspekční činnosti byly navštíveny hodiny výuky předmětu v sedmých a osmých třídách. Didaktický cíl byl stanoven učitelkou, která jako jediná ve škole má odbornou způsobilost k výuce předmětu, vždy na začátku vyučovacích jednotek.

Hodinová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu a členění učiva je v souladu se vzdělávacím programem.

Probírané učivo v jednotlivých hodinách umožňovalo uplatnit metodu výkladu a aktivizační metodu rozhovoru, kdy vyučující kladla žákům otázky k tématům, dávala pokyny, stavěla před ně aktuální problémy a žáci v odpovědích uplatňovali své názory a vyučující je dle potřeby korigovala. Ve sledovaných hodinách byla uplatněna jak frontální výuka, tak i výuka skupinová.

Vzhledem k námětům realizovaným v hospitovaných hodinách je možno hodnotit zvolenou formu, tj. alternace informačně receptivní metody s dialogickou jako prostředku vzhledem k cíli hodiny, jako optimální.

Žáci nemají stabilně k dispozici učebnice pro příslušný ročník, pracovní texty i potřebné pomůcky jsou jim během hodin zapůjčovány. Podle pokynů vyučující si zaznamenávají některé nové poznatky do sešitů.

Vyučovací čas byl využit efektivně, učivo bylo interpretováno věcně i odborně správně. Učitelka měla pozitivní vztah k žákům, kázeňské problémy v době inspekční činnosti nebyly zaznamenány.

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako velmi dobrá, jsou dodržovány a naplňovány cíle učebních osnov promítnutých do písemně zpracovaných tematických plánů. Materiální podmínky výuky lze hodnotit jako průměrné, i když odbornou učebnu pro výuku předmětu škola nemá. Oblast organizace, formy a metodu výuky ve sledovaných

hodinách lze hodnotit jako velmi dobrou, stejně tak oblast interakce a komunikace včetně motivace a hodnocení.

Výuka občanské nauky ve sledovaných hodinách je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Časová dotace vyučovacích hodin byla v souladu s učebním plánem, členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídalo osnovám. Při plánování výuky nedošlo k obsahové duplicitě, kontinuita výuky mezi jednotlivými předměty byla zajištěna. V 6. a 7. ročníku bez rozšířeného vyučování jazyků je jedna hodina matematiky dělena na dvě skupiny, pro žáky tříd bez rozšířeného vyučování jazyků v 8. a 9. ročníku je realizován volitelný předmět Seminář z matematiky. Žákům 9. ročníku byl nabídnut nepovinný předmět Cvičení z matematiky. Perspektivní a bezprostřední příprava učitelek byla v souladu s učebními osnovami.

Matematiku vyučuje ve škole 5 učitelek s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka probíhala ve třídách s renovovaným školním nábytkem, odborná učebna nebyla vybudována. Žáci používali učebnice schválené MŠMT ČR. Kabinet matematiky je vybaven standardními pomůckami.

Výuka byla organizována jasnými, srozumitelnými a přiměřenými pokyny. Učitelky sledovaly, čeho měli žáci dosáhnout a na jaké poznatky navazovali. Hodiny měly organizační formu hromadného vyučování, v jehož rámci byla využita individuální a skupinová práce žáků. Nejčastěji použitými metodami byly metody informačně receptivní a reproduktivní. V některých hodinách byly funkčně užity didaktické hry a soutěže. Učebnice a pomůcky byly funkčně používány. Organizace výuky umožňovala většině žáků úspěšné uplatnění. Vyučovací čas byl efektivně využit. Učivo bylo interpretováno věcně správně.

Vyučující motivovaly žáky na počátku hodin oznámením cíle a stavby hodiny, v průběhu výuky děti povzbuzovaly a převážně pozitivně hodnotily. Opakování bylo zaměřeno na aplikaci učiva. Žáci byli zkoušeni ojedinele, klasifikace byla objektivní a učitelkami zdůvodněná. V jedné třídě byla na počátku hodiny vypracována krátká kontrolní práce. V některých hodinách učitelky klasifikovaly stupněm výborný nejrychlejší úspěšné řešitele samostatně řešených úloh. Žákům byla poskytována pomoc. Většina hodin postrádala hodnocení výkonů žáků.

Komunikace probíhala podle respektovaných pravidel v atmosféře spolupráce a přiměřené tolerance. Učitelky respektovaly osobnost žáků. Neverbální komunikace byla na velmi dobré úrovni, některé vyučující často používaly hovorový jazyk. Nebyly pozorovány projevy nežádoucího chování, žáci měli k výuce pozitivní vztah.

Oblast plánování a přípravy výuky byla hodnocena jako velmi dobrá, personální, materiální a psychohygienické podmínky jako velmi dobré, účelnost a vhodnost organizace výuky, použitých forem a metod práce jako velmi dobré, stejně jako účinnost motivace a způsob hodnocení žáků. Úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a učitelkami byla hodnocena jako průměrná.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách byla hodnocena jako velmi dobrá

Fyzika

Časová dotace odpovídá učebnímu plánu (1 hodina týdně v 6. a v 7. ročníku, 2 hodiny týdně v 8. a v 9. ročníku). Učivo je členěno do jednotlivých ročníků v souladu s realizovaným vzdělávacím programem, v plánech nedochází k obsahové duplicitě a kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. Tematické plány zahrnují laboratorní úlohy v odpovídajícím množství.

Fyziku ve škole vyučují 3 učitelky s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka probíhala v odborné učebně. Kabinet je vybaven dostatečným množstvím demonstračních pomůcek a žákovských experimentálních soustav. Žáci používají učebnice doporučené MŠMT ČR.

Cíle vyučovacích hodin byly stanoveny. Organizace se řídila podle jasných a srozumitelných pokynů. Vyučující sledovaly, na co žáci navazovali a pro jaké komplexnější vědomosti a poznatky si vytvářejí předpoklady. Byly využívány rozmanité vyučovací metody (např. vysvětlování, diskuse, práce s učebnicí, předvádění pokusů, statická projekce). Žáci byli během hodin aktivní, učitelky je vedly ke schopnosti aplikovat učivo. Žákům byly zadávány tzv. dobrovolné domácí úkoly, ve kterých měli racionálně vysvětlit empirické poznatky nebo uskutečnit pokusy. Vyučovací čas byl efektivně využit. Učivo bylo interpretováno věcně správně.

Učitelky motivovaly žáky oznámením cíle a struktury hodiny, v průběhu výuky hodnocením jejich práce a častým uváděním příkladů z praxe. Hodnocení bylo objektivní, klasifikace při zkoušení byla spravedlivá a vyučujícími zdůvodněná. Většina hodin nepostrádala závěr s hodnocením výkonu žáků.

Komunikace probíhala podle dohodnutých pravidel a byla založena na vzájemné důvěře. Vyučující respektovaly osobnost žáků, připouštěly diskusi a různost názorů. Myšlenky obsažené v žákovských odpovědích byly rozvíjeny. Vyučování se konalo v prostředí důvěry, spolupráce a přiměřené tolerance. Verbální a neverbální komunikace učitelek byla na velmi dobré úrovni. Žáci měli k výuce pozitivní vztah, který projevovali svou aktivitou.

Plánování a příprava výuky byly hodnoceny jako příkladné, personální, materiální a psychohygienické podmínky jako vynikající. Účelnost a vhodnost organizace výuky, použitých forem a metod práce, účinnost motivace a způsob hodnocení žáků byly hodnoceny jako vynikající, stejně jako úroveň spolupráce a komunikace mezi účastníky vyučovacího procesu.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách fyziky hodnocena jako vynikající.

Prvouka, vlastivěda

Hospitace byly provedeny v hodinách prvouky a vlastivědy. Kontrolou bylo zjištěno, že ve všech těchto třídách je časová dotace hospitovaných předmětů v souladu s učebním plánem, probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku. Kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, neboť škola má dobře zpracované tematické plány pro všechny ročníky i předměty. Sledované výukové cíle byly stanoveny vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální stav třídy, v souladu se zásadou soustavnosti a spojení teorie s praxí.

Učebny jsou pro výuku prvouky vhodné, pedagogicky podnětné a esteticky upravené, vyzdobené jsou vzhledem k věku žáků převážně výtvarnými pracemi žáků. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám. Většinou jsou žákovské lavice a židle nové nebo po celkové renovaci. Ve vyučovacích hodinách byla využita audiovizuální technika. Možnost pracovat s počítačovou technikou zatím není využito. Tempo výuky bylo přiměřené. Relaxační chvíle byly v hodinách zařazeny.

Vyučovací hodiny byly pečlivě připravené, dobře promyšlené, organizační pokyny byly žákům jasné, srozumitelné a přiměřené věku. Velmi kvalitní byla příprava tabule. Žáci všech tříd, s výjimkou jedné, projeví velmi dobře vytvořené pracovní i kázeňské návyky, dovedli se soustředit a samostatně pracovat. Patrná byla diferenciací učiva podle schopností žáků. Byly respektovány didaktické zásady, efektivita většiny hodin byla vysoká. Učitelky často užívaly

aktivizující a tvořivé formy práce, a to značnou měrou přispívalo k udržení pozornosti žáků. K výuce byly používány převážně tabule, učebnice, kartičky s různými úkoly, pracovní listy, mapy a další pracovní materiál. Při výuce byl vytvářen prostor pro samostatné a aktivní učení, žáci měli dostatek prostoru k uplatnění vlastního názoru. Vyučovací jednotky byly pro žáky inspirující počtem alternativních způsobů řešení rozmanitých úkolů. Vyučující organizovaly výuku žákům tak, aby žáci mohli pracovat svým vlastním individuálním tempem a byli schopni aplikovat učivo. Ve velké míře byl v rámci organizace výuky uplatněn prostor pro individuální nebo skupinové žakovské aktivity, efektivně byl využit vyučovací čas. Učivo bylo ze strany pedagogů interpretováno věcně správně.

Vyučující v průběhu výuky aktualizovaly učivo, využívaly mezipředmětové vztahy (převládaly hudební, dramatické a výtvarné prvky), průběžně vyhodnocovaly výsledky učení. Při řešení úkolů byla poskytována žákům pomoc, je respektována zásada přiměřenosti, žáci jsou vedeni k sebekontrolě, sebehodnocení a odpovědnosti. U všech žáků je oceňována snaha a pokrok. Hodnocení je zaměřeno převážně pozitivně. K procvičování učiva byl ve všech vyučovacích jednotkách dostatek času. V závěru hodin věnují učitelky dostatek času na jejich vyhodnocování, patrné bylo i sebehodnocení žáků.

Vyučující respektují osobnost žáka, komunikace učitel-žák je založena na vzájemné důvěře. V některých vyučovacích hodinách byl vytvořen prostor pro diskusi a rozmanitost názorů. Vyučující rozvíjely myšlenky obsažené v žakovských odpovědích. Nebyly zaznamenány projevy nežádoucího chování žáků, žáci projevovali pozitivní vztah k výuce.

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako vynikající, totéž se týká oblasti organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení. Rovněž obast podmínek výuky, interakce a komunikace je hodnocena jako vynikající. Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky vlastivědy a prvouky hodnocena jako vynikající.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celková úroveň kvality vzdělávání je na základě výše uvedených skutečností hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Hlavní koncepční záměry, které stanovila ředitelka školy jako stěžejní, vycházejí především ze znalostí prostředí a podmínek školy. Jsou písemně rozpracovány v dlouhodobém plánu práce školy na čtyři následující léta. Součástí plánu je udržení vysoké úrovně výchovně vzdělávacího procesu ve všech předmětech, citlivá práce s žáky s vývojovými poruchami učení, orientace dalšího vzdělávání učitelů na metodiku výuky, počítačovou gramotnost, péče o kvalitní pracovní prostředí, udržení vysoké odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících.

Program práce školy na školní rok 2000/2001 obsahuje základní cíle: vytvořit podmínky pro realizaci výchovně vzdělávací činnosti, další profilaci školy v orientaci na výuku cizích jazyků od 3. ročníků, práci žáků s výpočetní technikou včetně Internetu, promyšlené a nenásilné zařazování jednotlivých bodů minimálního protidrogového programu, systematické vedení talentovaných žáků k účasti v soutěžích. Postupná realizace těchto cílů je konkretizována úkoly v oblasti výchovně-vzdělávacího procesu vzhledem k možnostem školy.

Z analýzy plánu práce je zřejmé, že plánování je pojato jako celek, cíle jsou stanoveny především v oblasti organizace a podmínek výuky. Dané cíle jsou reálné a vycházejí ze současného stavu školy. Při formulaci úkolů pro tento školní rok byly využity podklady a připomínky metodických orgánů, doplňky spolupracovníků, výroční zprávy o činnosti a hospodaření školy, připomínky členů rady školy. Z ročního plánu práce vycházejí operativní týdenní plány, které jsou k dispozici na informační tabuli ve sborovně. Rovněž výchovná poradkyně má písemně zpracovaný rámcový plán práce na školní rok 2000/2001, jeho součástí jsou termínované úkoly a vytýčena oblast zodpovědnosti. Škola má minimální preventivní program pro oblast prevence zneužívání návykových látek.

Výuka probíhá v prvních až pátých třídách podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20 s tím, že v osmi třídách 3. - 5. r. se jedná o výuku s rozšířenou výukou cizích jazyků, ve čtyřech třídách 6.-9. r. podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 a v sedmi třídách 6. - 9. r. podle vzdělávacího programu Základní škola s rozšířenou výukou cizích jazyků čj. 16 333/96 22-21 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22. Rozvrh hodin plně respektuje hodinové dotace předmětů i celkové týdenní počty hodin stanovené ve vzdělávacích programech pro daný rok. V rámci individuální volby vzdělávacích aktivit škola nabízí tyto volitelné předměty: seminář z českého jazyka, seminář z matematiky a seminář a praktika z přírodopisu. Škola nabízí i tyto nepovinné předměty: logopedická péče, francouzský jazyk, konverzaci v jazyku francouzském a německém, ruský jazyk a volba povolání. Žákům je umožněna činnost výběrem z 9 zájmových kroužků, z toho ve třech kroužcích mohou pracovat v rámci projektu Kamarád.

Pro 36 zdravotně postižených žáků jsou zpracovány individuální učební plány, žáci jsou do výuky integrováni v rámci tříd, náprava je stanovena i na dobu mimo vyučování. Spolupráce s institucemi, které se zabývají zdravotní stránkou žáků je velmi dobrá, dokumentace o žácích je doložena potřebným vyšetřením.

Organizování

Vedení školy je tvořeno ředitelkou školy a jejími dvěma zástupkyněmi. Ředitelka má vysokoškolské pedagogické vzdělání, odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku na 2. stupni ZŠ v oboru český jazyk, hudební výchova. Ve funkci ředitelky působí od roku 1990 a vykazuje 27 let pedagogické praxe. Do oblasti jejího řízení patří mimo jiné problematika výuky na 2. stupni, školní družiny a správa a provoz školy. Jedna zástupkyně ředitele školy (dále ŘŠ) je pedagogicky způsobilá k výuce na 2. stupni ZŠ s aprobací matematika a fyzika, ve funkci působí od r. 1995 a má 19 let pedagogické praxe. Její rozhodovací kompetence jsou stanoveny v problematice výuky na 2. stupni, výchovného poradenství, integrace a mimoškolních činností. Druhá zástupkyně ŘŠ je odborně a pedagogicky způsobilá k výuce na 1. stupni ZŠ se specializací pro tělesnou výchovu. Její rozhodovací kompetence jsou stanoveny v problematice výuky na 1. stupni a školní družině. Oblast řízení a kompetence vedoucích pracovníků jsou dány písemně, organizační struktura umožňuje účinné řízení školy.

Úkoly drogové prevence vykonává speciálně proškolená učitelka. Na řízení se dále v rámci svých zodpovědností podílejí také předsedové sedmi metodických orgánů: metodické sdružení 1. - 2. tříd, 3. - 5. tříd, předmětové komise českého jazyka, anglického jazyka, německého a francouzského jazyka, matematiky, fyziky, přírodopisu, zeměpisu, dějepisu, občanské a rodinné výchovy.

Žákovský režim je zpracován v souladu s §15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole ve znění pozdějších předpisů. Režim obsahuje ustanovení o povinnostech žáků,

tak i o jejich právech, jeho součástí jsou i poučení o prevenci zneužívání návykových látek. Režim byl prokazatelně projednán a schválen pedagogickou radou naposledy dne 29. 8. 2000. Kontrolou bylo zjištěno, že s ním byli seznámeni všichni žáci školy i rodiče na třídních schůzkách, k dispozici je ve třídách. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným předpisům.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
1.	4	100	0
2.	3	64	1
3.	4	96	7
4.	4	105	3
5.	4	100	6
6.	2	55	4
7.	3	67	5
8.	3	64	7
9.	3	71	3
Celkem	30	722	36

Počet žáků ve třídách není stabilní, kolísá především v souvislosti s každoročními odchody žáků na víceletá gymnázia (ve školním roce 1999/2000 35 žáků) a v důsledku kvalitní práce učitelek 1. stupně v rámci vzdělávacího projektu Obecná škola s nárůstem dětí v 1. ročnících o 30 žáků.

Vyučování probíhá podle rozvrhu, který odpovídá zásadám psychohygieny. Dělená výuka probíhá především ve výuce cizích jazyků, pracovních činností, dramatické výchově, v 6. a 7. ročníku v českém jazyce a matematice a v 8. ročníku v českém jazyce.

Předávání informací uvnitř školy zajišťují členové vedení. Základním nástrojem řízení je pracovní porada, která je svolávána nepravidelně podle potřeb. Ze zápisů je zřejmé, že jsou projednávány koncepční i organizační záležitosti daného období, součástí zápisu jsou jasné a kontrolovatelné závěry. Dalším zdrojem vnitřních informací je informační tabule. Práce je specifikována týdenním plánem práce s osobními zodpovědnostmi. Pedagogické rady se konají čtyřikrát ročně, pedagogický sbor připravuje podklady a doplňující zprávy k programu. O náplni a závěrech rady jsou vedeny řádné zápisy doplněné o shrnutí a závěry. Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím: závěrům z porad, školského úřadu nebo města, legislativě, odborovým zprávám a publikacím. Ochrana osobních dat pracovníků je plně zabezpečena, dokumentace žáků je uložena ve sborovně.

Při škole pracuje funkční rada školy. Aktuální informace jsou rodičům poskytovány zejména prostřednictvím deníčků a žákovských knížek. Čtyřikrát ročně se konají pravidelné třídní schůzky, další informace o svých dětech mohou rodiče získat individuálně podle domluvy. Rodičům je umožněna návštěva vyučovacích hodin. Škola je rodičům otevřená a svědčí o tom i jejich účast na kulturních a společenských akcích. Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti. Pořádá tradiční akce a celoškolské soutěže. Již delší dobu vydává dva školní

žakovské časopisy.

Žáci školy se zúčastňují tradičních soutěží města a získali významná soutěžní umístění v oblastních a okresních kolech olympiád v biologii a matematice, v recitační soutěži, zoologické soutěži, konverzační soutěži německého jazyka nebo v anglickém desetiboji.

Ve městě má škola kontakty s okolními základními a mateřskými školami, kulturními zařízeními a s městskou knihovnou. Vztahy s dalšími organizacemi a s orgány státní správy a samosprávy jsou na velmi dobré komunikativní úrovni. Výroční zpráva školy za rok 1999/00 byla projednaná pedagogickou radou dne 31.8.2000 a obsahuje z hlediska formy i obsahu relevantní informace.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka používá nástroje operativního řízení, reaguje na nové podněty ve vzdělávání a snaží se je realizovat v praxi. Řídící práce ředitelky se blíží k demokratickému stylu vedení, v řízení upřednostňuje osobní kontakt, převládá u ní vysoká míra osobní zodpovědnosti a vlastního podílu při zajišťování provozu a organizace školy.

K termínu inspekce ve škole pracovalo 81 zaměstnanců, z toho 51 pedagogů. Týdně je vyučováno 863 hodin z nichž téměř 100% vyučují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný předmět. Věkové složení pedagogického sboru je rovnoměrně rozloženo, muž - učitel není zastoupen.

Celkem pedagogických zaměstnanců	Do 35 let	Nad 35 do 45 let	Nad 45 do 55 let	Nad 55 let do důchod. věku	Důchodový věk
42	14	7	15	5	1
100%	33%	17%	36%	12%	2%

Škola má vypracovaný systém dalšího vzdělávání učitelů. Vyučující prošli celkem 34 kurzy a to hlavně se zaměřením na jazykovou výuku, výpočetní techniku, problematiku holocaustu, specifické poruchy učení a mnoho dalších kurzů v rámci pedagogicko-psychologických disciplin.

Ve sboru je šest učitelek s krátkou pedagogickou praxí, těm jsou přiděleny zkušené uvádějící učitelky. V metodických sdruženích je věnována pozornost vyučujícím, jejichž práce vykazuje určité metodické chyby. Jedná se hlavně o propracovaný systém informací a rozborů. Náslechové hodiny jsou využívány. Vedení školy úzce spolupracuje s Ostravskou univerzitou v rámci pedagogické praxe studentů.

Ve škole je vytvořen systém stimulování pracovníků. Osobní příplatek je přidělován zaměstnancům, který dosahuje velmi dobrých pracovních výsledků nebo kvalitně plní větší rozsah pracovních činností než ostatní zaměstnanci. Pro přiznání třídnického jsou vypracována kritéria s nimiž byli všichni zaměstnanci seznámeni. Mimořádné odměny jsou udělovány vždy po realizaci konkrétního úkolu. Pravidelné hodnocení pracovníků probíhá na začátku školního roku při stanovování osobních příplatků.

Kontrolní mechanismy

Z předložených zápisů vyplývá, že práce učitelů je často a průběžně kontrolována. Ředitelka školy má vytvořen Plán kontrol na školní rok 2000/2001. Jedná se o systematické poznání

práce učitelů, podmínek daných tříd, sledování kvality vedení povinné dokumentace třídního učitele, systematické návštěvy schůzek metodických orgánů.

V minulém školním roce ředitelka spolu se zástupkyněmi vykonala hospitace u všech vyučujících a navštívily většinu tříd. Obecně lze říci, že hospitace jsou zaměřeny na metodiku hodiny, na osobnost učitelek, jejich vystupování, přístup k dětem, na pracovní atmosféru hodiny, na jednotlivé žáky. Strukturované záznamy z hospitací jsou vedeny v pozitivním ladění, s vymezením kladů i nedostatků, závěry jsou vždy zformulovány. Po hospitaci následuje pohovor nad rozborem hodiny, záznamy jsou vyučujícími podepisovány. Vedení školy provádí kontrolu dokumentace učitelů, písemností žáků a jejich klasifikace. Ke kontrole vyučovacích výsledků používá škola především prověrky z českého jazyka a matematiky na úrovni ročníků a metodických orgánů. Na základě jejich výsledků jsou stanovovány závěry a opatření. Ředitelské písemné testy z jazyka českého a matematiky probíhají jednou ročně. Klasifikace žáků je prováděna dle Vnitřního klasifikačního řádu, který byl vypracován ve shodě s vyhláškou MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. o základní škole. Čtrnácti zdravotně postiženým žákům bylo vydáno ve školním roce 1999/2000 širší slovní hodnocení ve shodě s platnými předpisy.

Hodnocení kvality řízení

Řídící činnost vychází z dobré a reálné koncepce, která je podpořena propracovaným plánovacím systémem. Dlouhodobě je sledováno zlepšování materiálně-technického vybavení a jeho využívání. Nabídka výchovně-vzdělávacích činností v rámci povinných a nepovinných předmětů je široká. Plánování je hodnoceno stupněm vynikající. Uspořádání školy je promyšlené, poradní orgány jsou ustaveny, jejich kompetence jsou na odpovídající úrovni. Vnitřní informační systém i způsob poskytování informací rodičům je funkční a účinný. Úroveň organizování je hodnocena stupněm vynikající. Způsob řízení je promyšlený, je zaveden systém pravidelného hodnocení pracovníků. Sbor je vysoce kvalifikovaný, ředitelka věnuje pozornost personálnímu obsazení výuky a stabilizaci pedagogického kolektivu. Oblasti vedení a motivování pracovníků, rozsahu a účinnosti kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako vynikající.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 01/07/99-95, Školský úřad Ostrava ze dne 2. 2.1999,
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, žákovské knihy, vysvědčení,
- řád školy,
- záznamy z pracovních porad, zápisy pedagogických rad, záznamy metodických orgánů.
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy,
- dlouhodobý plán práce školy, plán práce školy pro školní rok 2000/2001, týdenní plány práce,
- plán řídicí a kontrolní činnosti, hospitační záznamy,
- kritéria přiznání osobních příplatků, příplatků za třídnictví,
- rozvrhy hodin, tematické plány učiva pro rok 2000/2001,
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelkou školy,

- výroční zpráva o činnosti základní školy 1999/2000,
- rozhodnutí ředitelky školy.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- Řízení školy je systematické, jsou naplňovány dlouhodobé cíle školy,
- vysoká odborná a pedagogická způsobilost vyučujících,
- zodpovědný přístup vedení školy k problematice práce s integrovanými žáky,
- vysoká vypovídající hodnota výroční zprávy za školní rok 1999/2000,
- stimulující a funkční prostředí školy,
- účinná realizace vzdělávacího programu Obecná škola,
- využívání rozmanitých vyučovacích metod ve vyučovacím procesu,
- úspěšná účast 1 žáka v okresním kole fyzikální olympiády,
- úspěšná účast 11 žáků školy v okresním kole matematické olympiády a 1 žáka v oblastním kole.

Doporučení inspekce k další činnosti školy:

- Učitelství sbor posílit i o pedagogy-muže,
- přehodnotit plánování výuky cizího jazyka ve třídách, jež zahájily studium od 5. ročníku, aby bylo základní učivo uvedené ve vzdělávacím programu Základní škola, probráno,
- vyznačit v tematických plánech cizího jazyka rozšiřující učivo a přesuny učiva mezi etapami vzdělávacího programu.

Výuka probíhá ve shodě s učebními osnovami vzdělávacích programů Obecná a Základní škola. Vysokou mírou je využívána odbornost učitelů, škola má dostatek didaktických pomůcek, prostorové podmínky, ve kterých výuka probíhá, jsou velmi podnětné. Řízení je hodnoceno jako vynikající, úspěšně jsou uplatňovány zásady školského managementu. Výsledná kvalita vzdělávání ve vybraných předmětech je hodnocena velmi dobře. V celkovém hodnocení má škola vytvořeny podmínky pro plynulou a úspěšnou práci a je hodnocena jako vynikající. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou efektivně využívány.

V Základní škole Ostrava, Matiční 5 proběhla komplexní inspekce v květnu 1996. Inspekční zpráva čj. K-14-06/9596-210 konstatovala velmi dobré až vynikající výsledky školy, příznivou atmosféru v učitelství sboru, přehledné, plánovité a efektivní řízení. Při komplexní inspekci nebylo zjištěno porušení obecně závazných právních předpisů. Předmětná škola se od termínu konání komplexní inspekce i nadále pozitivně vyvíjí. Všechna doporučení z výše uvedené komplexní inspekce byla postupně realizována.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Václav Leikep	Mgr. Václav Leikep v. r.
Členové týmu	Mgr. Karel Mareš	PhDr. Lubomír Kratochvíl v. r.
	PhDr. Lubomír Kratochvíl	Mgr. Karel Mareš v. r.
	Mgr. Vladislav Vančura	Mgr. Vladislav Vančura v. r.

V Karviné dne 31. října 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 31. říjen 2000

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Dagmar Hrabovská	Mgr. Dagmar Hrabovská v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Ostrava	15. 11. 2000	143 287/00-11035
Zřizovatel Město Ostrava	15. 11. 2000	143 288/00-11035
Rada školy ZŠ, Matiční 5, Ostrava	15. 11. 2000	143 289/00-11035

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny.